

U STORT TOCH OOK EEN

JUBILEUMGAVE?

GIRO 167 32 32

t.n.v. Penningmeester

RSR/IVOREN TOREN

● FA. VAN DALEN ●
 ● MEENT 17 ●
 ● ROTTERDAM ●

Voor al uw rookartikelen

B O E K E N E N

T I J D S C H R I F T E N

Boekhandel **aartsen**

Zwartjanstraat 56 - Rotterdam

Schoenmagazijn

Modieuze

Schoenen

de "amerikaan"

Lusthofstraat 59-61

ROTTERDAM

Windsor

Helioform

Hushpuppies

N A H E T S C H A K E N . . .

café SCHIELAND

Schiekade 126
(hoek Teilingerstraat)

ROTTERDAM

Voor al uw vaantjes en medailles

S P O R T P R I J Z E N H A N D E L

MUUSZ en ZOON

Zaagmolenstraat 59-B

R o t t e r d a m

Electrotechnisch Bedrijf
Erkend Installateur

van geet

L U S T H O F S T R A A T 94

ROTTERDAM

wordt lid

van Schaakvereniging

RSR / IVOREN TOREN

ELKE VRIJDAGAVOND

Rehoboth-kerk Noordsingel 88

Junioren 18.30-20.00 uur

Senioren 20.00-24.00 uur

U kunt drie weken GRATIS
op proef meespelen!

We stellen u even voor aan het bestuur van de jubilaris (van links naar rechts):

- Met pen in de rechterhand geklemd, paraat om uw contributiebijdrage te noteren, onze penningmeester A. Hensing Sr.
- Het vriendelijk lachende heerschap, dat waar nodig stevig kan optreden om halstarrige heren tijdig aan hun partij te zetten, onze wedstrijdleider F. Renaud
- Zittend op de voorgrond, had eigenlijk geen tijd om op de kiek te gaan omdat hij voortdurend brandt van werklust, onze secretaris F. Brouwer
- Achter hem de man die ervoor zorgt dat de jeugdschakers nog eens de schrik van onze huidige schaaktoppers worden, onze jeugdleader E. v. Doorn
- De man met de visionaire blik, wie kan dat anders zijn dan onze voorzitter F. Fritschy sr.
- Wat bedremmeld kijkend na het minder florissant verlopen bondscompetitieseizoen maar overigens altijd optimistisch, onze bondswedstrijdleider Th. Spruit

-----
F E E S T - P R O G R A M M A 6 0 - J A R I G B E S T A A N

- Zaterdag, 20 oktober JEUGD-TWEETALLEN-TOERNOOI, van 10.30 uur tot 16.30 uur
- Woensdag, 24 oktober De feitelijke verjaardag. Instuif wordt gehouden in café SCHIELAND, Schiekade 126 na 20.00 uur. Om herinneringen op te halen onder het genot van iets vochtigs.
- Vrijdag, 26 oktober Een KOLDERIEKE SCHAAKAVOND om 20.00 in het clubgebouw aan de Noordsingel 88.
- Zaterdag, 27 oktober VIJF-RONDEN-RAPID-TOERNOOI, waarbij als klapstuk voor het eerst de RSR-IVOREN TOREN-WISSELTROFEE aan de winnaar van de hoofdklasse zal worden uitgereikt, 10.30 tot 16.30 uur
- INFORMELE BORREL voor alle leden en oud-leden en genodigden, van 17.00 tot 18.30 uur
- KOUD-BUFFET voor de leden, introducées en genodigden, van 20.00 tot 23.00 uur. Naar alle waarschijnlijkheid zal deze avond worden opgeluisterd met een feestelijke causerie door een bekende persoonlijkheid.

DE INHOUD

Blz. Omschrijving

1. Hiep hoera, het bestuur / Feestprogramma
2. Inhoudsopgave / Verantwoording annex dankbetuiging
3. Een greep in het verleden: een korte inleiding van de samensteller
4. De Januskop van F.J.J.B.
- 5./6. Dankzij Euwe : Hoe de voorzitter op de vereniging terecht kwam
7. In den beginne .....
- 8/9. R.S.R. - terugblik '29-'46 : Herinneringen van de heer Hijgeman
- 10/11. Roomsch is troef !
- 12/13. Genialiteit ook in de onderbond : Uitslag JUBILEUM-PRIJSVRAAG
14. De fusie
15. En nog eens fusie / Maar dame pas toch op !
- 16/19. Schakelaria: Een willekeurige collage van diverse Schakelaars
20. Nog even stoeien met het verleden : Herinneringen van P.M. Dekker
21. Jeugdschaak : R.S.R./Ivoren Toren met voortrekkersfunctie op dit gebied !
- 22/23 Interview met gebroeders Duiker : Tenslotte het heden aan het woord

- 60 - 60 - 60 -

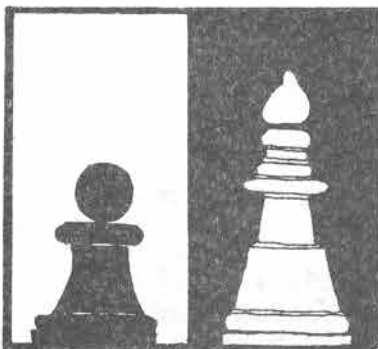
KORTE VERANTWOORDING ANNEX DANKBETUIGING.

De samenstelling van dit nummer ware onmogelijk geweest zonder de steun van vele bereidwilligen die, ieder op z'n eigen nuttige wijze, hun bijdragen geleverd hebben. Het onvermijdelijke risico dragend een enkeling te vergeten, wil ik de volgende mensen van harte bedanken voor de verleende medewerking:

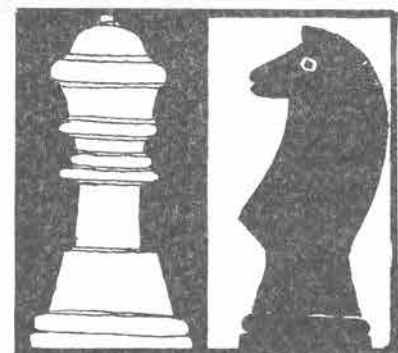
C. Boele	F. Fritschy Sr.	H. Hijgeman	J. Vosselman
F. Brouwer	F. Fritschy Jr.	P. Jansen	D. de Wit
P.M. Dekker	J. Dubois	W. Suyker	C. de Wit
Familie Duiker	A.A. Dobbinga	Th. Spruit	C. de Zwart

Naast al deze actieve medewerking, is bij de samenstelling ook veelvuldig gebruik gemaakt van een meer passieve vorm van medewerking, t.w. diverse schriftelijke bronnen. Ik noem hierbij: - Het jubileumnummer 50-jarig bestaan van W.H.C.Diederiks
- 'Nederland Schaakt' - 100 jaar K.N.S.B.
- Notulen/statuten van de gefuseerde verenigingen
- Alle uitgegeven clubbladen vanaf 1964

WD.

- 60 - 60 - 60 -

CAISSA'S matzet: Zwart's laatste zet was b7-b5. Caissa gebruikt nu haar functie als pion en slaat a5xb6 en passant met dubbejschaak en mat. De zwarte koning kan niet naar c8 wegens de paardfunctie van Caissa.

IN HET VERLEDEN

Een vereniging, die haar bestaan 60 jaar heeft weten te rechtvaardigen, lijkt een dankbaar onderwerp om op de historische ontleedtafel te leggen. 60 jaren de revue laten passeren om te zien wat er zich in al die jaren heeft afgespeeld.

Mogelijk valt daaruit een soort rode draad te distilleren van de ontwikkelingen van het schaakleven in deze periode en de daarmee samenhangende ontwikkelingen in de maatschappij, waarin die vereniging haar plaats heeft ingenomen en weten vast te houden. Enige maanden geleden, toen ik in een bui van 'jeugdige' onbezonnenheid - onbezonnenheid wordt nu eenmaal aan de jeugd toegeschreven - had besloten de verantwoording op me te nemen voor de vervaardiging van een historisch overzicht in het jubileum nummer, veronderstelde ik het hierboven geschrevene met de daarin omsloten ambities in zekere mate te kunnen realiseren. Hier was echter duidelijk sprake van te veel hooi op des samenstellers vork. Tijdnood enerzijds, gebrek aan voldoende materiaal anderzijds drongen mij tot een meer nuchtere aanpak.

Een historisch overzicht - met een zeker streven naar volledigheid - werd het dan ook niet, vandaar 'Een greep in het verleden', met een losse pols samengesteld historisch menu. Wat valt er voor u te verorberen?

In de eerste plaats toch enig feiten materiaal, onontkoombaar en ik wil er ook niet echt aan ontkomen. Het schaakspel is feitelijk, aan veel feiten gebonden.

"U kunt tijdens uw wedstrijd voor een onaangenaam feit komen te staan"

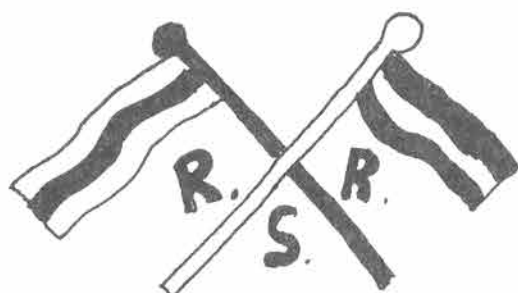
En bovendien, leert u mij de schaker kennen die niet eens, al is het maar met verstolen blik, de tabellen en kolommen beziet waarin zijn bijdragen aan de schaakhistorie in cijfers is vastgelegd.

U zult verder ontmoeten indrukken, gestoeld op gesprekken met diverse leden, het levende bronnenmateriaal dus.

Een mengsel van eigen indrukken, gedachten en samenvattingen van wat er gepubliceerd is in diverse schakelaars moet het bindende element vormen in de samenstelling.

Ik hoop dat het produkt verteerbaar is geworden.

Mocht dit niet het geval zijn, dan toch wel voor de dwaas die in 1989 aan dit karwei begint.

Rotterdam, oktober 1979

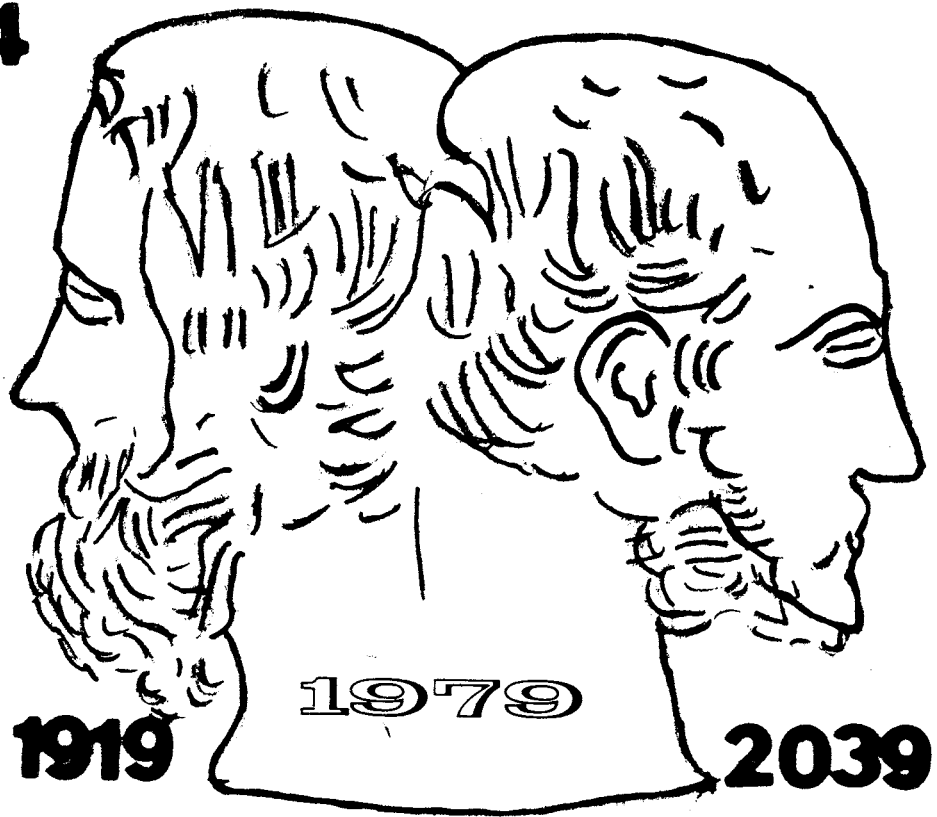
M. Dobbinga

DE

JANUSKOP

4

VAN

De redactie dankt de heren Herodotus (l.) en Thucydides (r.) voor het poseren.

F. J. J. B.

1919

1979

2039

De redactie heeft gevraagd of er ook een stukje van het bestuur in dit nummer kon verschijnen, waarschijnlijk om wat lege plekken tussen belangrijker verhalen op te vullen.

Uw secretaris (+ ect.) staat nu voor de taak om dit te doen en blikst wat wazig heen en weer tussen VERLEDEN en TOEKOMST.

Zowel in de ene als de andere richting zijn schimmig wat mijlpaaltjes te herkennen, die hij hier zal opsommen ter kennisname ende vermaak !!!

- 1919 Pastoor Wreesman richt de R.K.Schaakvereniging "Regina Sacratissimi Rosarii" op.
- 1928 R.K. Schaakvereniging " Ivoren Toren " wordt opgericht.
- 1937 " R.S.R." sluit zich aan bij het " Schaakverband voor het Bisdome Haarlem.".
- 1941 De Nazi's maken het schaken in verenigingsverband onmogelijk.
- 1946 De verenigingen herleven weer.
- 1947 " R.S.R." sluit zich aan bij de Rotterdamse Schaakbond.
- 1949 De club bestaat alleen uit senior leden .
- 1959 " R.S.R." speelt voor het eerst in de promotieklasse der RSB .
- 1962 "Ivoren Toren" en "Regina Sacratissimi Rosarii" fuseren.
- 1965 R.S.R./Ivoren Toren verandert van sfeer: de jeugd en de herrie treedt binnen, de rust en de vele dikke sigaren verdwijnen.
- 1966 De club wordt ook toegankelijk voor niet - katholieken.
- 1970 R.S.R./Ivoren Toren bereikt het maximum aantal leden : 80 !
- 1971 Het jeugdteam wordt voor het eerst kampioen van de RSB.
- 1974 R.S.R./Ivoren Toren is de meest rumoerige vereniging van de RSB .
- 1978 De club bestaat nu voor de helft uit senior- en voor de helft uit juniorleden.
- 1979 NU : officieel is het nog steeds : " Rooms Katholieke Schaakvereniging R.S.R./Ivoren Toren. (leest U de statuten er maar op na.)
- 1980 De jeugd bereikt de finales van de KNSB - jeugdclub - competitie.
- 1981 Het eerste senioren team speelt weer in de promotieklasse der RSB .
- 1987 De vereniging schaft een schaakcomputer aan.
- 2000 De initialen R.K. komen definitief te vervallen.
- 2019 Voor het eerst is de jaarvergadering i.p.v. vervelend en langdurig , kort en nuttig. Er meldt zich vrijwillig iemand als bestuurslid.
- 2029 De club bestaat voor 75 % uit junior - leden.
- 2031 Iedereen is op tijd op de verenigingsavond aanwezig. (UNIEK !)
- 2039 De club bestaat 120 jaar en heeft intussen 153 verschillende competitie - systemen gekend.

FRITS J.J.BROUWER

DANKZY EUWE....

Ben je zestig zegt men wel. Nou ik nog net niet, maar R.S.R.-Ivoren Toren wel. D.w.z. deze vereniging bestond zo'n tien maanden voordat er een boreling ter wereld kwam met de naam van ondergetekende, en toen deze de aanvallige leeftijd van zo ongeveer zestien jaar bereikte ontstond de eerste relatie tussen de vereniging en hem. 1935 was het jaar, waarin een groot schaakenthousiasme losbarstte in Nederland. Euwe werd wereldkampioen. Op de middelbare school waar ik toen opzat, wistte zich dat in een levendig schaakgebeuren met zakschaakspelen, waarbij je soms door de leraar een vraag werd gesteld en je met een rood hoofd liet blijken dat je geestelijk met heel andere dingen bezig was, dan de betrokken les. Je was namelijk in de stelling verdiept van een schaakpartij, die je met een mede-student onder de schoolbank uitvocht.

Hele toernooien werden er toen op deze manier gehouden in de klas. Het toeval wilde, dat er in die klas een aantal redelijk goede schakers zaten, van zeker vier ervan weet ik, dat zij toen ook in een club gingen spelen. Een daarvan was Frans Stevens, zoon van de toenmalige voorzitter van P.S.R. En zo is het dan gekomen. Het was toen alleen nog maar R.S.R., Ivoren Toren kwam er later bij. Dit was een vereniging in Hillegersberg waarmee vele jaren later werd gefuseerd.

Zoals gebruikelijk startte ik in de laagste groep. Een ervan was een van de meest illustere figuren van onze vereniging, van de leden die bij mij in de groep zaten, het was de heer Th. Wierks. Toen onze oosterburen het schaken na enige oorlogsjaren onmogelijk maakten, was hij het, die de vereniging na de oorlog weer nieuw leven inblies. Daarna is hij maar liefst 26 jaar lang secretaris geweest. En dat deed hij al die jaren met een ongelooflijke inzet, en dat terwijl hij bij mijn weten nooit verder gekomen is dan de laagste groep en zelfs daarin niet veel anders dan nullen incasseerde. Maar het was zijn grote verdienste, dat we in het begin van de jaren zeventig een ledental hadden wat niet ver van het jaartal (verminderd met 1900 natuurlijk) afzat.

Nog even terug naar die tijd toen ik pas lid was. Het was toen beslist wel een vereniging om U tegen te zeggen. Er waren toen spelers als Prudon, Koetsheid (blind en indertijd schaakredacteur van de Maasbode), die daarnaast ook in de hoofdklasse van de K.N.S.B. speelden en verder waren er Hijgeman, de Jonge, de gebr. Van Holst, Smulders e.a. Ook geen kleine jongens. We speelden toen in de bovenzaal van een klein cafe in de Coolsestraat (zijstraat van de Kruiskade) "De Kleine Doelen" genaamd. Het ging er altijd zeer geanimeerd toe. Een klein voorval uit de oorlogstijd illustreert dat. Het gebeurde toen wel dat tijdens het spel plotseling het licht werd uitgedraaid omdat er Tommies (Engelse vliegtuigen) boven de stad werden gesignaleerd. Dit gebeurde ook toen een aantal leden om een bord gegroepeerd waren, bezig met een interessante analyse. Plotseling roept er een: "Ik zie de oplossing en op het

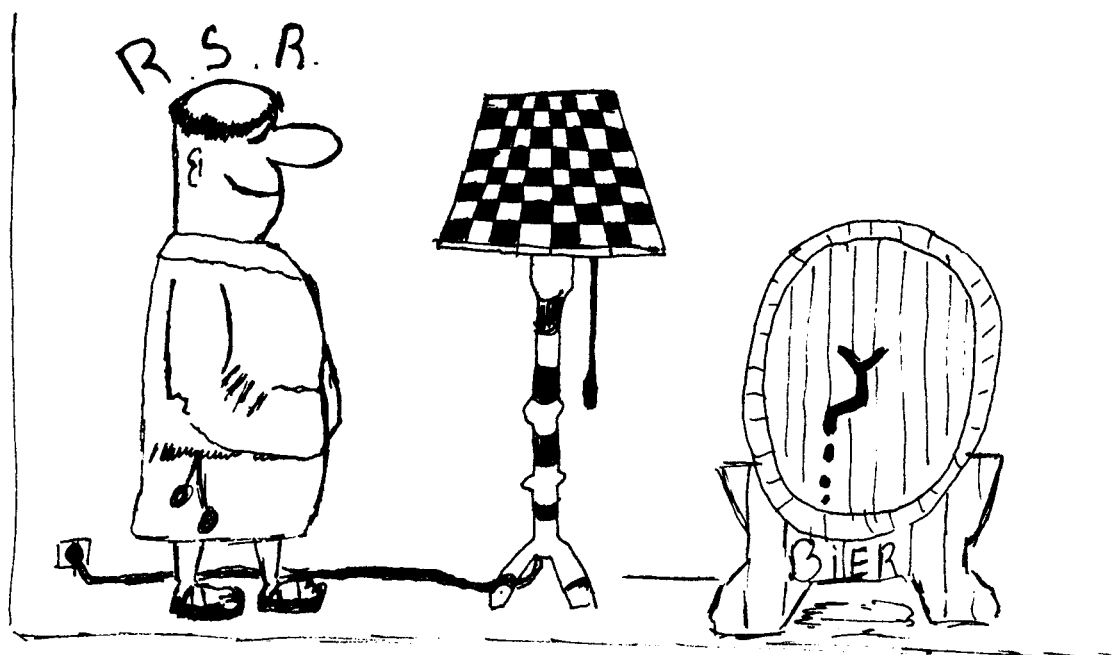
6 zelfde moment viel het licht uit. Door telkens een lucifer aan te strijken, kon hij echter bij het licht ervan aantonen, dat zijn oplossing juist was.

Wat later werd weer verhuisd naar het parochiehuis van de Elisabethkerk in de Robert Fruinstraat. Daar speelden we in 1941 de laatste partijen in oorlogstijd. Die gedenkwaardige avond speelde ik een partij tegen A. van Gartel, die nog tot 1974 lid is geweest. We hadden al vaker meegemaakt dat er tijdens clubavonden luchtalarm werd gegeven. Je raakt daaraan gewend en vaak zijn schakers nogal koelbloedige lieden. We bleven dan meestal ook rustig doorspelen en er gebeurde verder niets. Die bewuste avond werd er helemaal geen luchtalarm gegeven, maar plotseling vielen er bommen, een ervan kwam midden in de Elisabethkerk terecht en een recht tegenover het parochiehuis, we zaten er precies tussenin. Het was een kwestie van seconden maar toen we bijkwamen van de schrik, bemerkte ik dat ik onder de tafel zat. Het was een enorme ravage van omgevallen meubilair en schaakspelen vermengd met glas. In de kerk was gelukkig niemand meer en ik weet niet meer of er in het huis aan de overzijde nog slachtoffers gevallen zijn. Na nog wat geholpen te hebben met opruimen gingen we naar huis. Dit was tot na de oorlog de laatste schaakavond. Het werd door het bestuur niet meer verantwoord geacht om de competitie voort te zetten. En zoals gezegd het was Th. Wierks, die na de oorlog de mensen weer bijelkaar getrommeld heeft. Ook ik kreeg toen een verzoek om weer lid te worden. Verminderde interesse en prive-omstandigheden lieten het echter niet toe. Het heeft toen ongeveer dertig jaar geduurd, totdat ik weer lid werd.

Toevalligerwijze werd zoon Frits toen weer lid van R.S.R.-Ivoren Toren en hij was nog dermate jeugdig, dat ik hem na afloop ging afhalen. Als hij dan nog niet klaar was met zijn partij speelde ik wel eens een vluggertje met een van de andere leden en zo raakte ik weer in de netten van het schaken verstrikt.

Een grandioos feest toegewenst!

Frans Fritschy.

IN DEN BEGİNNE....

- 1919- De eerste wereldoorlog was voorbij en had Nederland gelukkig met rust gelaten. Het schaakleven in Rotterdam had tot dat jaar weinig voorgesteld. De bestaande schaakverenigingen waren vooral ingesteld op een maatschappelijke elite en ballotagecommissies voorkwamen wel dat de gewone man zijn kans kreeg om het schaakspel binnen een vereniging te beoefenen. In de jaren direct na de 1e wereldoorlog kwam hier verandering in, er werden diverse schaakverenigingen opgericht die voor de arbeider openstonden. De achtergrond hiervan is niet duidelijk, mogelijk is het een voortvloeijsel van de emancipatie beweging, hoe dan ook, in 1919 ontstond P.S.R.

Zo de overlevering wil, was de basis van waaruit deze schaakvereniging werd opgericht het huis van pastoor Wreesman, of liever gezegd, de vriendenkring die de pastoor frequenteerde en hem, alweer volgens de legende, door zijn wijnvoorraad heenhielp terwijl zij met hem het schaakspel beoefende. Schaken en wijndrinken schenen elkaar in elk geval goed te verdragen en leidden, en dat is nu voor ons van belang, op de een of andere wijze tot het initiatief een Rooms-katholieke schaakvereniging op te richten. In de Maasbode werd daartoe een advertentie geplaatst door ene heer van Ette. (De Maasbode was een katholiek blad, dat later opging in de Tijd.)

24 oktober 1919, Robert Fruinstraat 36. De oprichtingsvergadering vond plaats, met 8 aanwezigen. De aanwezigen stelden vast hun geestelijke binding te zien in het schaakspel en het R.K.geloof. De heer van Ette werd de eerste voorzitter en zou dit jaren blijven.

- 1928 -

Zoals RSR ontstond in 1919, zo ontstond Ivoren Toren in 1928. 6 augustus in de Lidduina-kerk te Fillegorsberg hebben de 17 aanwezigen tot de RK Schaakvereniging Ivoren Toren besloten. In de openingsrede stelde de zeer eerwaarde heer pastoor Kugs met voldoening vast dat zovelen aan de oproep van de commissie van voorbereiding hadden gehoor gegeven. De speelavond werd op donderdag vastgesteld en de contributie op fl. 6.- per jaar.

De namen;

U zult begrijpen dat de gekozen naam van de vereniging op enige wijze haar band met het RK-geloof moest uitdrukking geven, RSR betekent dan ook niet Rotterdamse Schaakridders of iets dergelijks, doch Regina Sacratissimi Rosari, hetgeen vertaald dient te worden als 'koningin van de allerheiligste rozenkrans'!

Ivoren Toren, een ieder die deze naam in verband mocht brengen met de toren van het schaakspel heeft het gelijk slechts ten dele aan zijn/haar zijde. De naam 'Ivoren Toren' stelde de vereniging onder bescherming van Maria, die ook met deze naam genoemd wordt

R.S.R. TERUGBLIK '29-'46

In het voorjaar van 1929 meldde ik mij als lid van de R.K. Schaakvereniging R.S.R., toen nog zonder Ivoren Toren. De vereniging was gevestigd in het parochie-lokaaltje in de Robert Fruinstraat.

Om lid te kunnen worden moest aan een aantal voorwaarden worden voldaan. In het kort kwam het hier op neer dat je praktiserend katholiek, van het mannelijk geslacht en minstens 18 jaar oud moest zijn. Feitelijk kwam ik dus terecht in een vereniging, waarvan bijna alle leden veel ouder waren dan ikzelf met mijn 19 jaren.

R.S.R. bestond toen bijna 10 jaar en had ongeveer 30 leden. Veel contacten naar buiten waren er niet. De enige vereniging waarmee wel geregeld contact bestond, was de R.K. s.v. Ivoren Toren in Hillegersberg, de vereniging waarmee we in 1962 fuseerden. Met de andere verenigingen in Rotterdam bestond nagenoeg geen contact omdat omgang met neutrale clubs niet in aanmerking kwam. De Rotterdamse schaakbond werd pas in 1931 opgericht maar ook nadien kwam er weinig verandering in de geschetste situatie. Na de 2e Wereldoorlog is R.S.R. eerst tot de R.S.B. toegetreden. In 1929 was zoiets echter taboe, al waren er wel leden, die heel schuchter aandrongen op contact met neutrale clubs; Bestuur en geestelijk adviseur wezen dit beslist van de hand. Het was in hun ogen een te riskante zaak. Gelukkig wordt er in deze tijd heel anders over gedacht.

Over de eerste jaren van mijn lidmaatschap valt eigenlijk niet veel te vertellen. Het was een rustig wereldje, al werd er fanatiek geschaakt en zelfs op een behoorlijk niveau. Er was zelfs een speler bij die je rustig tot de meesterklasse kon rekenen. Ik bedoel de heer Koetsheid, bekend als probleemcomponist en zeer lange tijd schaakredakteur van "De Maasbode", een grote katholieke krant voor Rotterdam en omstreken. Tegen de heer Koetsheid was toendertijd geen der overige clubspelers opgewassen ondanks zijn handicap van blind-zijn. Hij speelde ook in de N.R.S.V., die destijds de grote schaakclub van Rotterdam was, zoiets als Volmac nu.

Zoals ik reeds zei, het spelniveau was zeer behoorlijk, zeker voor een zo geïsoleerde club als R.S.R. Een van deze spelers is nog steeds lid van de vereniging, nl. de heer B.S. Witte, ook bekend als Ben van Ommoord en reeds toen al een gevreesde tegenstander op het schaakbord. Toen ik eens, per ongeluk, een partij van hem won gaf dat wel enige opschudding, maar voor mij was het een hele stimulans, ik ben hem nog steeds dankbaar voor dat eigenlijk niet verdiende punt. Het hielp mij over deschroom heen, die mij altijd beving

als ik tegen de keien moest spelen. In latere jaren kwamen er nogal wat jonge spelers bij. Een van de besten was wel J. Prudon, die zich erg voor de openingstheorie interesseerde en vooral gespecialiseerd was in de Pruisische aanval van het tweepaardenspel in de na-hand. Hij voerde over deze theorie zelfs correspondentie met Dr. M. Euwe, die destijds druk bezig was met de voorbereidingen voor de beruchte tweede match om het wereldkampioenschap in 1937, welke voor Euwe zo'n dramatisch verloop had. Eens, nadat hij een hele rits varianten over bovengenoemde opening aan Euwe ter beoordeling had gestuurd, kreeg hij een nogal kregelig gestelde brief van Euwe terug, begrijpelijk gezien de situatie, maar Prudon was er wel van onder de indruk. Hij kon dat maar moeilijk verwerken en hij heeft toen lange tijd niets meer aan theoretisch onderzoek gedaan.

HET ERELID dhr. H. HIJGEMAN

De 16e mei 1940 vernam ik van een wederzijdse vriend dat Prudon bij het bombardement van 14 mei was omgekomen. Ik weet nog heel goed hoe dit bericht mij heeft aangegrepen en het eerst niet wilde geloven. Later werd het mij nog eens bevestigd. Schaken was voor mij in die eerste jaren van de oorlog helemaal niet aantrekkelijk meer.

Na de bevrijding duurde het vrij lang voor de vereniging weer tot leven kwam. Dankzij het initiatief van vooral de heer Roemer, later nog vele jaren voorzitter, konden we in mei 1946 weer starten. Dat was in café-restaurant "De Toog", aan het Hofplein onder het viaduct. Als daar een trein over heen reed zat de kalk van het plafond in je haar en de eerste keren dat we er speelden, schrok je je dan ook een ongeluk als er een trein over ons heen daverde.

H. HIJGEMAN

- . - . - . - . - . -

NASCHRIFT: Voor degenen, die de heer Hijgeman niet in verenigingsverband kennen meegemaakt nog dit: In de na-oorlogse periode, tot het aanbreken van de periode 'Vosselman' in 1970, is de heer Hijgeman een van onze sterkste schakers geweest, die zich meerdere malen met succes heeft weten te mengen in de strijd om de clubtitel.evens Zette hij zich vele jaren voor de vereniging in als bestuurslid. Na een bijna 50-jarig lidmaatschap was hij genoodzaakt de vereniging te verlaten, i.v.m. zijn verhuizing naar Bergum in het verre Friesland. Met ieders instemming werd de heer Hijgeman in augustus 1977 tot erelid benoemd.

W.D.

ROOMSCH IS TROEF !

R.S.R./Ivoren Toren heeft een rooms - katholiek verleden. Zoals U inmiddels zult hebben gelezen fuseerden in 1962 de R.K. schaakverenigingen R.S.R. en Ivoren Toren. Wat nu interessant voor ons is : op welke wijze heeft het R.K.-zijn zich gemanifesteerd bij deze schaakverenigingen ?

Voorop stond uiteraard dat het lidmaatschap van zo'n vereniging voorbehouden was aan hen die het R.K.geloof aanhingen. Met deze definitie hebben we de vraagstelling niet volledig beantwoord. In het verenigingsbestuur moest nl. een zogeheten "geestelijk adviseur" opgenomen zijn. Deze verplichting werd vastgesteld in het huishoudelijk reglement.

De geestelijk adviseur was een R.K. geestelijke, bijv. een pater of kapelaan. Ook diens invloed was op niet mis te verstane wijze in de reglementen vastgelegd: " Alle besluiten van het bestuur of der algemene vergaderingen moeten zodra mogelijk aan de goedkeuring van de geestelijke adviseur onderworpen worden ". Hoe zo'n adviseur werd benaderd, vermelden de beschikbare bronnen niet. Hoe zag die invloed er in de praktijk uit ?

Neem nu de ledenvergadering van R.S.R. van 13 oktober 1922.

De heer Van den Hurk verdedigt een voorstel: " Mijnheer de Voorzitter, geachte aanwezigen, de Commissie van voorbereiding van de statuten en reglementen stelt zich op het standpunt, dat leden jonger dan 21 jaar na 10.30 uur des avonds niet in het speellokaal aanwezig mogen zijn. Ik ben van mening, dat daarvan in géén geval van afgeweken zal mogen worden. En dit in het bijzonder om het karakter als katholieke vereniging hoog te houden. Het moet voorbaats vaststaan, dat jeugdige leden de vereniging zullen gebruiken om later dan het voor hen passende uur buiten's huis te zijn.

"Ja, mag ik even het woord, mijnheer de voorzitter " vraagt pastoor Wreesman.

Voorzitter Van Ette: " Uiteraard, eerwaarde . Ga uw gang. "

"Mijnheer Van den Hurk, dit gaat toch echt wel iets te ver. U ontnemt de ouders op deze wijze zondermeer een deel van hun gezag. Dat kunt U niet doen. Met alle soorten van genoegens wil ik de redactie van dat artikel op me nemen."

Na deze woorden stemt iedereen voor het voorstel van de geestelijke adviseur. Behalve meneer Van den Hurk.

Een opmerkelijk figuur moet pater Woestenburg zijn geweest. Deze viel op door zijn wereldse houding in de rij van geestelijk adviseurs.

Deze pater kon een aardig potje schaken, maar zijn devies moet geweest zijn: alles op zijn tijd. Want dadelijk na het beëindigen van zijn partij schaak holde hij, toen de vereniging eerst in café-restaurant "De Zon" en later in café Delmee huisde, naar de trektafel of andere aanverwante artikelen.

Hij holde ook mee naar uitwedstrijden in Gouda, waar gespeeld moest worden tegen de vereniging met de zeer originele naam " Gouda " .

Daar, in Gouda, werden despelers van R.S.R. afgehaald van het station door enkele leden van de vereniging "Gouda". Woestenburg, gekleed in lodenjas, met daar boven zijn afstekende witte boord, werd dadelijk aandachtig bekeken door een links-georiënteerde en deze vroeg: "Kan een pastoor ook schaken ? "

Dat bleek diezelfde avond, want pater Woestenburg versloeg de "communist" .

De maatschappelijke opvatting dat de Kath. geestelijke overheid een eigen verantwoordelijkheid had bij de sportbeoefening dateert dan wel van voor de Tweede Wereldoorlog, vrij spoedig na deze oorlog werden door het Nederlandse episcopaat richtlijnen verstrekt die deze opvatting nog eens nadrukkelijk onderstreepten. Daarin werden van de bestuurders en geestelijk adviseurs verlangd in de aller-eerste plaats zorg te dragen voor de propaganda van de katholieke sportopvatting. Het zou overigens te ver voeren in dit bestek die richtlijnen nog eens uit een te zetten.

In 1966 werden nieuwe bisschoppelijke richtlijnen uit gevaardigd die een duidelijk gewijzigd standpunt t.o.v. katholieke sportbeoefening inhielden : o.a. openstelling van katholieke verenigingen voor niet-katholieken en tevens verlegging van de verantwoordelijkheid voor de wijze van sportbeoefening naar de leken, sport werd dus een profane aangelegenheid !

Vermoedelijk onder invloed van deze richtlijnen werden bij onze vereniging R.S.R./Ivoren Toren de statuten gewijzigd in 1966, zodat nu in elk geval formeel er geen belemmering meer bestond niet-katholieken in de vereniging op te nemen. Over deze kwestie is indertijd een stevige polemiek voorafgegaan in het clubblad van onze vereniging.

- 60 - 60 - 60 - 60 - 60 - 60 -

LSD of Hasjiesh

De laatste tijd vragen vele schakers zich af of hun wedstrijdresultaten, evenals in tal van andere takken van sport, door het gebruik van dope verbeterd kunnen worden. Hier neemt onze vereniging een duidelijk standpunt in.

"Elk lid van onze club dient gedoopt te zijn"

(van vóór de statutenwijziging in 1966)

GENIALITEIT OOK IN DE ONDERBOND

1 De in het augustus-nummer van de Schakelaar uitgeschreven JUBILEUM-PRIJSVRAAG
2 is in het licht van de totale deelname een redelijk succes geworden : 9 partijen
werden ingezonden. (Er waren toch meer genieën verwacht, WD)
De jury - bestaande uit Frits Fritschy en Cor de Zwart - heeft de volgende metho-
de toegepast teneinde optimale objectiviteit te garanderen. De partijen werden
zonder de namen der spelers door Cor de Zwart beoordeeld en geselecteerd. Ten-
slotte werd door Frits bij de verschillende partijen licht tot uitgebreider
commentaar verzorgd. Helaas kon om technische redenen (de omvang van dit nummer)
niet het volledige rapport worden afgedrukt. Het niet afgedrukte deel zal echter
in het december-nummer worden opgenomen.

- 60 - 60 - 60 -

Het jury-rapport

De inzendingen waren "nogal" van verschillend gehalte, vandaar dat ik ook nog
maar wat speciale prijzen heb weggegeven.

De prijs voor de brutaalste schaker gaat naar F. Brouwer voor de volgende partij:
(niet vanwege het spel maar om het feit dat hij hem inzendt) 1. e4 e5, 2. Lc4 Dh4,
3. Df3 d6, 4 Df7:+ Kd8, 5 Df8+ opgegeven. Als dit zijn beste partij is, vrees ik
het ergste voor hem.

De prijs voor de briljantste verliezende zet gaat naar de tegenstander van P. van

Hecke in de volgende partij: 1. e4 d6,
2. d4 e5, 3. Pc3 Pc6, 4. Lb5 a6,

5. La4 b5, 6 Pb5:?!(d5!) Zwart moet
hier gedacht hebben: Als ik het offer
aanneem (ab5:, 7. Lb5 Ld7) dan heeft
wit te weinig voor zijn stuk en duurt
de partij nog uren zonder dat het pu-
blik er wat aan heeft. Laat ik er dan
meteen een eind aan maken. 6...Pe7 !!!
(En dan is dit de enige zet) 7.Pd6 mat !

De volgende partij kwam als 2e prijs
uit de bus. Een goede positiepartij met
een mooie "kleine combinatie". Wit kon
echter op twee plaatsen beter spelen,
vandaar dat ik me afvraag of zwart wel
precies genoeg gespeeld heeft, mede
gezien de dubieuze opzet van wit. De
ragfijne finesses van deze partij
kunnen misschien later nog eens bespro-
ken worden, dat vraagt nu teveel tijd.
P. Nederhand - D. de Wit

1. e4 c5, 2. f4 g6, 3. Pf3 Lg7, 4. Pc3
..d6, 5. Lc4 Pc6, 6 0-0 Pf6, 7 d3 0-0,
8 a3 a6, 9 h3 ? (9. f5 is zeer kans-
rijk) b5, 10 La2 e6, 11. g4 (De1 !?)..
Lb7, 12 Kh2 (m.i. een nutteloze zet)
Dc7 !, 13. Le3 Tad8, 14. Dd2 Tfe8,
15. Pce2 Td7 (?!) 16. Pg3 (16 g5 Ph5,
17. c3 Kh8!? met een onduidelijke
stelling, wit lijkt niet minder te
staan), 16...d5, 17. e5 d4!, 18ef6:?
(18 Lf2 Pd5, 19 Pe4 en nu levert Pf4:
niets op, misschien 19...c4 !?)..de3:,
19. Dc3 (?) ook na De3 Lf6 staat zwart beter vanwege de d-lijn, 19..Ed4 !, 20.fg7:

(De pointe is 20 Pd4: cd4:?-of ..Lf6, 21. Pb5:!-- 21. Dc7: Tc7:, 22 fg7: Tc2+ en
zwart wint zijn stuk terug) 20...Pf3:+21. Tf3: Lf3:, 22. Tf1 Df4 Het is uit, er
volgde nog: 23 De1 c4, 24. Kg1cd3:, 25. cd3:, Td3, 26. Pe2 Dd6 !, 27. Pc3 Td2 !,
28. Tf3: en wit gaf gelijk op (Dh2+ 29 Kf1 Dg2 mat)

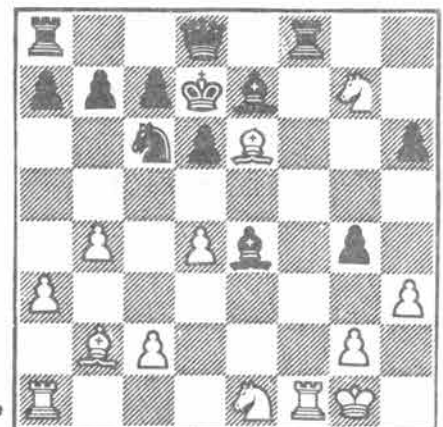

W. SUYKER 1896
P. v. HECKE 1966
samen
in het 2^e team

Fritschy - Spanjersberg

1. e4, e5
- 2 f4 !, ef4:
3. Pf3, Le7
4. Lc4, d6 (4...Pf6, 5. e5, Pg4 !)
5. O-O, h6 Zwart heeft de kok wel horen fluiten maar weet niet waar de lepel
6. d4, g5 hangt. Als je h6 en g5 speelt, moet de looper naar g7.
7. Pe1 ?! Een heel diepe. Dreigt Dh5, maar zwart speelt maar al te graag Pf6. Daarna is Lg4 toch niet te voorkomen, dus dat kan de bedoeling ook niet zijn. 7. h4 zou meer in de geest van het koningsgambiet zijn. Na bijv. c6 (waarschijnlijk het beste) 8. Pc3 moet zwart g4 spelen om Pf6 te kunnen doen. Dan speelt wit 9. Ph2 Pf6, 10 Lf4: en de f-lijn komt open, waar wits tweede zet tenslotte om begonnen was. Na 10 ...d5, 11 e5, Ph7, 12. Ld3 h5, 13. g3 staat wit duidelijk beter.
7. ...Pf6
8. Pc3, Pc6 Na 8...c6, gevolgd door d5 staat zwart beter, op de koningsvleugel heeft hij een stelling vanbeton.
9. a3, Lg4
10. Dd3, Ph5 ? Een doelloze zet. Zwart wil gaan aanvallen, terwijl zijn eigen koning nog in het centrum staat. Hij had iets aan het sterke witte centrum moeten doen, bijv. door 10. .. Pa5, 11. La2, c5. Een mogelijk vervolg is 12. d5, c4 !? 13. Lc4:, Pc4, 14. Dc4: ..Tc8, 15 Db5+, Dd7, 16. Dd7:+, Pd7: en zwart staat nog steeds beter (11 Lb5+ zal wel beter zijn. Zoek dat zelf eens uit !)
11. h3, Ld7
12. Pe2 !, ... Uitstekend. Voorkomt niet alleen Pg3, maar versterkt ook het centrum. Zie bijv. 12...Pa5, 13. La2, c5, 14 c3 ! Toch was dit waarschijnlijk zwart's beste kans geweest. Hij volhardt echter in zijn zonde en wordt dan ook snel gestraft.
- 12...., Tf8 ?
13. b4, f5
14. Lb2, g4 ? Beter was natuurlijk fe4:, 15. De4, Lf5, ook al staat wit na Df3, Pf6, 17. Ld3, Ld3:, 18 Dd3: of Pd3: natuurlijk overweldigend. De zwarte koning zal nergens een veilige plek vinden.
15. Pf4:, fe4:
16. De4:, Lf5 Geeft wit gelegenheid het fraai uit te maken
17. Ph5 !!!, Le4:
18. Pg7 +, Kd7
19. Le6 MAT !!! Op zijn merkwaardige 7e zet na,

heeft wit hier foutloos gespeeld. Het mat op het eind was dan ook bepaald geen toeval. In tegenstelling tot zwart versterkte wit eerst het centrum voordat hij tot de aanval overging (12 Pe2) en zorgde voor zijn ontwikkeling (13 b4 en Lb2). Zodoende werd zwart in een positie gemanceuvreerd waar hij alleen nog maar fouten kon maken. Geen wonder dat zwart zich met 14..g4 in het mes stortte Het dameoffer aan het eind was een fraaie bekroning.

de SLOT -
STELLING

De eerste prijs gaat dus naar de heer F. Fritschy sr, de tweede prijs naar D. de Wit voor zijn prestatie tegen P. Nederhand.

Tenslotte: Frits en Cor van harte bedankt voor de hoeveelheid tijd die jullie erin gestoken hebben.
WD.

DE FUSIE

In de periode 1955 - 1960 viel voor verschillende schaakverenigingen een teruggang in het ledenaantal te bespeuren, met als gevolg dat het steeds moeilijker werd de financiële eindjes aan elkaar te knopen.

Het groeiende aantal mogelijkheden tot ontspanning en het feit dat de economische vooruitgang steeds meer mensen in staat stelde om van deze recreatieve mogelijkheden gebruik te maken, zal hier niet vreemd an geweest zijn.

In het bijzonder kan ook de opkomst van de televisie de mensen van de beoefening van ons edele spel hebben weerhouden.

Helaas moet je ook thans nog constateren dat de Nederlandse televisie een zeer magere bijdrage levert tot stimulering van het spel ; de summiere berichtgeving over diverse tournooien stemt toch tot treurnis !

De schaakverenigingen R.S.R. en Ivoren Toren zullen al met al met soortgelijke moeilijkheden te kampen hebben gehad toe zij besloten met elkaar bespreking te gaan houden over een fusie.

Op 1 oktober 1962 ontstond op deze wijze de R.K. schaakvereniging " R.S.R. / Ivoren Toren ". Ons lid de heer P.Jansen , die ± 1950 zich als lid liet inschrijven bij Ivoren Toren herinnert zich er nog het volgende van :

" Ivoren Toren was danig aan het verouderen. Jonge leden onder de 40 jaar hadden we nauwelijks. Een van de uitzonderingen vormde J.Vosselman jr. die samen met zijn vader meekwam. Als je als jonge speler op zo'n vereniging het spel beter wilde leren, was de drempel zo wel extra hoog . Verder was onze accommodatie niet al te geweldig, in tegenstelling tot die van R.S.R. aan de Schiekade, waar men bovendien over een geweldige conciërge als de heer Geurts beschikte. "

Soortgelijke herinneringen heeft ook de heer Suyker, de thans 83-jarige nestor van onze schaakvereniging. Rond 1930 werd hij lid van de s.v. Ivoren Toren.

" Het verdwijnen van kwalitatief sterke schakers in de loop der jaren deed de vereniging geen goed " , aldus de heer Suyker.

Achteraf bezien lijkt deze fusie, welke opzich een logische ontwikkeling schijnt van twee noodlijdende katholieke schaakverenigingen op de rechter maasoever , een succes genoemd te kunnen worden . Mineur-klanken zijn door mij niet ontdekt.

- 60 - 60 - 60 -

"Dat zijn twee knoeiers ! Zij hebben beiden de dame verloren."

"Nee Jantje, je moet zeggen: Ze hebben de dames geruild."

"Mag dat dan, mammié ?"

"Ja Jantje."

"Waarom bent u dan zo boos op oom Kees van tante Annie ?"

EN NOG EENS FUSIE

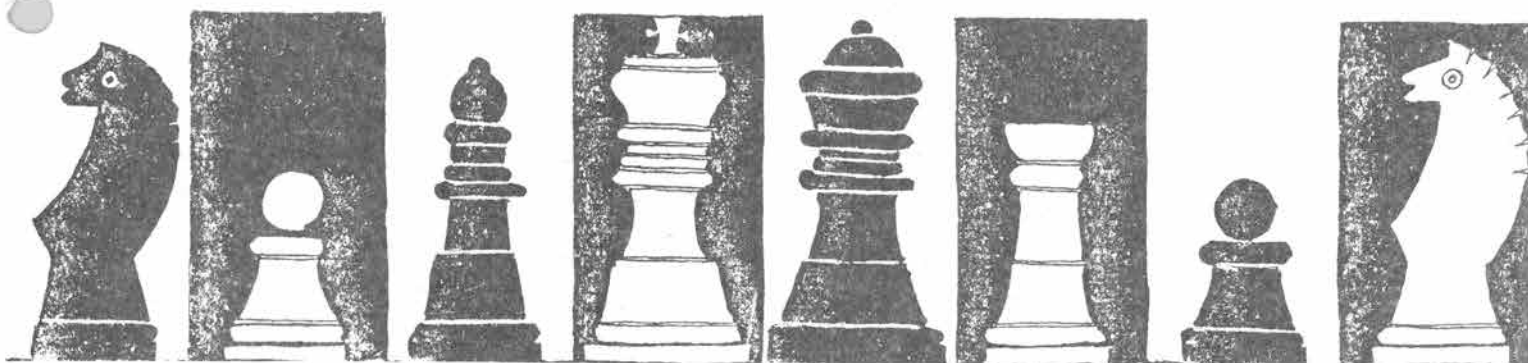
In het seizoen 1975 - 1976 kwam het bestuur met uitgewerkte plannen voor een fusie met Westen - Regina.

Als hoofdoverweging werden de weinig perspectiefrijke toekomstmogelijkheden voor onze schaakvereniging in een vergrijzende wijk geschetst. Misschien was men ook wel teleurgesteld door de wat teleurstellende prestaties van het 1 e team (dat maar weigerde terug te keren in de promotie - klasse). Het bestuursvoorstel kwam in de ledenvergadering van augustus 1976 en de vereiste 2/3 meerderheid leed schipbreuk op één enkele stem !!!

Van de 29 stemgerechtigde aanwezigen verklaarden zich 18 vóór het voorstel, een onthield zich. De in deze vergadering opgelaaide emoties waren echter voor niets geweest.

Drie dagen later werd in de ledenvergadering van Westen - Regina het voorstel eveneens naar de prullemand verwezen !

Deze fusie - geschiedenis kende nog een aardig vervolg: bij de aanvang van het seizoen 1977 - 1978 vielen de verenigingen Schiebroek en Westen - Regina in elkaars armen .....

Maar dame pas toch op !   Of: de man achter de schaker

Speur eens een schaakzaal af. Belangrijkste waarneming: Elke schaker vat de dame bij de bovenste delen om haar vervolgens in een ander veld te planten, al dan niet opzettelijk te offeren, of een stuk, in casu de-dame-van-de-andere-kleur, door haar te laten slaan. Oppervlakkige conclusie: Schakers zijn onzijdige wezens. Enkele aanwijsbare uitzonderingen dáár gelaten waar ze zijn, is deze conclusie sinds de dieploopgraver Sigmund Freud door- en ondergraven. Toegegeven, alle schakers zijn horend doof gebleven voor het gebonk op de ta-boerettes. "Mooi spelen hoor !" is nog steeds de slagzin van de schijn. Maar het libidoborrelt en spuit op. Waar schakers bewust denken op koers te liggen, worden zij in werkelijkheid onbewust bezeten door altijd onderdrukte driften.

Kijk die schakers de stukken hout eens vatten; die betiteld worden met "dame" en symbool zijn voor levende lijven. Alles wat niet meer kan en onbehoorlijk is in deze wereld van de damesemancipatie speelt zich af rond, op en in de velden. De belangrijkste waarneming bewijst het ! Zie boven.

Welke man zou niet graag in het openbaar wellustig wriemelen aan de oorleltjes van een dame ? Dat bevredigt volledig sadistische en exhibitionistische driften. Welke man plant niet met water in de mond een dame in het korenveld ? Voyeurs die we zijn ! Welke man offert niet zijn dame voor een glorieuze zit in de zegekar, kroon op een machtige loopbaan ? Gedenk: Mannen zijn hoge presteerders als de driften dolen zonder een uitweg te vinden.

Voyeurs, masochisten en fetisjisten, hebben zij niet hun genoegen als zij zien dat de dames elkaar om de oren meppen met lappen en lorren ?

Op al deze vragen past slechts een driftmatig JA !

En de diepe, diepe conclusie moet luiden: Mannen zijn sexbommen, in het diepst van hun gedaanten; en schakers niet minder.....

Diederiks, graver na(ast) Freud

(Deze bijdrage moest aan de vergetelheid ontrukkt worden, indertijd haalde het zelfs de kolommen van een bekend Rotterdams dagblad . WD)

SCHAKELARIA

De eerste clubkrant/ de eerste Schakelaar

Januari 1964. Een proefuitgave met RSR/Ivoren Toren-nieuws verschijnt. Het clubblad is geboren, dankzij dapper pionierswerk van P.M. Dekker, J. Dubois jr. en D.W. Lagrand. Ruim een jaar na de fusie van RSR met Ivoren Toren meenden zij middels een maandelijks verschijnend clubblad de grootste katholieke schaakvereniging van Rotterdam meer bekendheid te geven. In 1968 besloot de toen kersverse redakteur W.H.C. Diederiks het inmiddels volwassen geworden cluborgaan haar naam te geven, die zij thans nog draagt: DE SCHAKELAAR. Met die uitgave ving tevens de jaargangtelling aan, welke in de huidige Schakelaars nog gebruikt wordt.

- 60 - 60 - 60 -

Nuttige adviezen

Een schaakverenigingsblad kan o.m. de taak op zich nemen de leden bijstand te verlenen in hun pogingen het schaaktechnisch kunnen op een hoger peil te brengen. Onder de rubriek 'Raadgevingen voor amateurs' werd zo het volgende aangetroffen: "ROCHADEN FINDEN ÖFTERS STATT, AM RANDE WIRD MAN SCHNELLER MATT"

Deze regels van de grote schaakfilosoof Neistizt geven duidelijk aan wat het nut van de rochade is. Men speelt de koning zelf in de hoek en bespaart aldus de tegenstander de moeite hem erin te drijven. Wanneer u de door u verloren partijen nog eens naziet, zult u bemerken, dat u in de meeste hiervan hebt gerocheerd.

Rocheer niet meer en de gevolgen zullen niet uitblijven.

Het behoeft geen betoog dat met zulke nuttige adviezen door de jaren heen prima resultaten werden bereikt. Overigens bestonden er op schaaktechnisch vlak ook rubrieken van ander kaliber zoals de eindspel-rubriek van de heer B.S. Witte, de rubriek Theorie en Praktijk van de heer J. Dries en de befaamde probleem-oplos-wedstrijden van de heer (alweer !) P.M. Dekker.

Kampioenschappen en degradaties

Beide moeten ze ons vreugde geven, zo leerde W. Diederiks ons in zijn jubileumnummer vanwege het 50-jarig bestaan. De blijdschap om het behaalde kampioenschap maar toch ook om de degradatie omdat we het dan wat gemakkelijker zouden hebben in een lagere klasse. Als we dit laatste goed in ons hoofd prenten, dan valt er vast te stellen dat er de laatste jaren vreugde te over moet zijn geweest in de R.S.R. - Ivoren Toren - gelederen !

Uit historisch oogpunt is het hierbij aardig te vermelden dat we 20 jaar moeten

teruggaan om ons eerste team ook in de 2e klasse R.S.B. te zien spelen. In het seizoen 1958/1959 werd het vlaggeschip overigens wel kampioen van die klasse. Diederiks even vergetend, viel in 1972 het laatste echte feestje te noteren: Het 2e promoveerde naar de 2e klasse. De toenmalige redakteur werd er waarachtig sentimenteel van: "En toen moest ik even huilen" zo schreef hij.

Bondswedstrijden

In de diverse clubbladen werd meestal ruimschoots aandacht gegeven aan de wedstrijden die in RSB-verband werden verspeeld. In het bijzonder trokken de verslagen over uitwedstrijden de volle aandacht. Onbekende tegenstanders, vreemde omgeving en cultuur, de barre maar toehook avontuurlijke reis er naar toe inspireerden kennelijk de verslaggevers. Wat denkt u bijv. van: "Bij elke goede zet van onze tegenstander weerklonk een luide tune van het plaatselijk muziekkorps hetwelk in de bovenzalen aanwezig was". Een probleem waarmee men ook in "die goeie ouwe tijd" te maken had, was de magere belangstel-

het 2^e inactie 5-10-'79

ling voor een uitwedstrijd. De hieronder volgende bijdrage handelt daarover en leert tevens de verwende schakertjes van nu hoe gehard onze voorgangers waren !

SAMEN UIT OF THUIS ?

Nu de bondswedstrijden weer naderen, wilde ik diegenen onder u, die nog niet hiermee op de hoogte zijn, wijzen op de aantrekkelijke mogelijkheden om aan deze wedstrijden deel te nemen.

De wedstrijden voor de R.S.B. vallen uiteen in 2 groepen: De thuis- en uitwedstrijden. Vooral deze laatste zijn bijzonder de moeite waard. In het koude jaargetijde gaan de deelnemers naar winderige stations of bushaltes om met tochtige treinen en botsende bussen naar verre oorden te reizen. Aldaar aangekomen begeven zij zich, door sneeuw en modder wadend, naar het taplokaal waar de ontvangende vereniging ons opwacht met gratis koffie. Deze taveernen liggen helaas meestal 2 à 3 kwartier gaans van station of bushalte, maar gedurende de wandeling worden we opgevrolijkt door het vrolijke getik van de regen op onze jassen of paraplu's. Wanneer wij, na wat zoeken en vragen, ter bestemder plaatse zijn aangekomen, verzoekt de wedstrijdleader ons om maar meteen te beginnen, wat we, blakend van strijdlust doen.

De koffie is en smaakt gratis. Ervaren wedstrijdschakers doen er dan ook maagpoeder in plaats van suiker in. Wat, wanneer we weer wat zijn ontdooid, meteen opvalt is, dat er tegenover elke tegenstander niet steeds een van onze clubgenoten zit. Ze zijn kennelijk nog niet allen gearriveerd. Meestal arriveren ze ook niet allemaal en moeten de onzen met 8 of 9 man aantreden.

Dit nu ontnemt aan deze uitstapjes veel aantrekkelijks. De terugtocht naar een koud station, waar na enkele uren wachten toch nog een trein komt, is dan ook niet zo opgewekt als de heen reis. Wanneer we bij het thuiskomen onze familieleden helpen met het afruimen van de ontbijttafel denken we

"samen uit, samen thuis?"

K. Issa

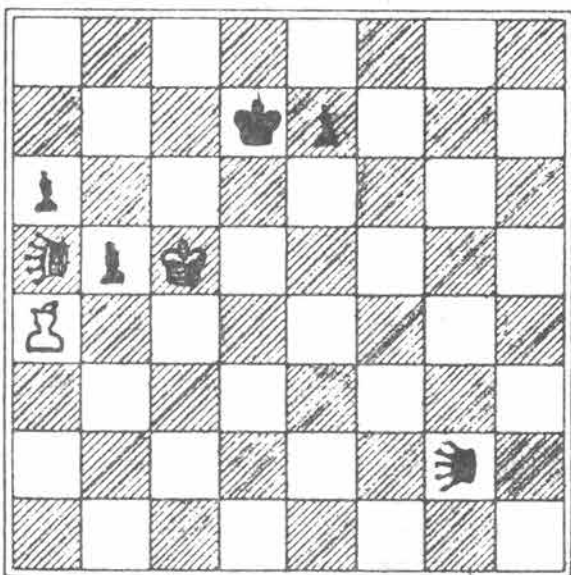
Eindspel-problemen

De trouwe lezer van de Schakelaars zal ongetwijfeld regelmatig de eindspel-rubriek van de heer B.S. Witte zijn tegengekomen. Vooral in het verleden wist de heer Witte deze problemen op fraaie wijze te verpakken, getuige ook het hieronder volgende voorbeeld.

CAISSA'S MATZET

Het was in de nacht na de feestavond in '69 bij gelegenheid van ons 50-jarig bestaan. Of ik nu te veel had gedronken weet ik niet, maar ik kon de slaap niet vatten. Tegen de morgen kreeg ik een onrustige droom. Caïssa verscheen. De vorstelijke gestalte keek mij misprijzend aan. "Lol trappen, hē, dat kunnen jullie!" Ik verontschuldigde mij door te zeggen dat wij ook een jubileumtoernooi organiseerden.

"Nu wil ik jullie nog eens op de proef stellen. Wat je niet weet is, dat ik ook weleens een partij speel met Pallas Athene. In een partij waarin ik wit had beschikte ik over een looper meer tegen drie pionnen. Wij, Godinnen, doen zelf aan het spel mee als het machtigste schaakstuk. Wij bezitten n.l. de eigenschappen van alle schaakstukken. In de volgende stand was ik aan zet (zie diagram). Ik zelf stond op a5 en Pallas Athene

op g2. Als vorige zet had ik gespeeld d1-a4+, welk schaak zij had afgedekt door de b-pion naar b5 te spelen. Maar nu geef ik mat in één zet. Ik staarde verbijsterd naar het bord. Caïssa kan naar b6 gaan en schaak geven (als paard) maar geen mat, daar de koning nog naar e8 kan. Ook Caïssa c6+ kan niet, wegens slaan op c6. Caïssa vervolgde: "Slaagt gij erin dit mat in één zet op te lossen, dan beloof ik U, dat Uw club binnen twee jaar promoveert. Zo niet, vergeet het dan maar!" Na deze woorden verdween zij.

De volgende morgen herinnerde ik mij de stand precies, maar was nog steeds niets wijzer. Gelukkig woonde boven mij een goede vriend, die erg handig was in dit soort vraagstukken. Hij zei: "Kijk eens naar pion b5 en herinner

je de speciale eigenschap van Caïssa"

Toen was het vraagstuk spoedig verklaard. Ziet U de oplossing?

ZO NIET, ZIE p. 2

Wie is CAISSA? Uw redakteur veronderstelt het feitelijk als overbodig haar nog te moeten voorstellen, maar voor hen die nog niet zo lang schaken: CAISSA beschouwen we als de beschermgodin van het schaakspel. In tegenstelling tot vele andere goden en godinnen die al bekend waren in een zeer ver verleden, was haar het lot beschoren eerst in de 18e eeuw te worden ontdekt door een Engelse schaakliefhebber, die haar toen vereerde in zijn gedichten.

Onderstaand artikel van de vroeger aan onze vereniging verbonden medische medewerker, drs. K. Issa, behandelt hier een aspect van het wedstrijdschaak waaraan tot op heden door slechts weinigen voldoende aandacht werd gegeven en derhalve in dit jubileumnummer opnieuw onze volle attentie verdient.

DE WANKELE GEZONDHEID VAN DE SCHAKER

Schaken is een sport, vooral beoefend door personen met een wankele gezondheid. Of het schaakspelen deze slechte gezondheid veroorzaakt of dat het schaakspel een grote aantrekkingskracht uitoefent op invaliden en mindervaliden is nog onvoldoende onderzocht. Hier de resultaten van een vooronderzoek.

Hoe vaak horen we na afloop van een schaakpartij de verliezer niet verklaren: "Ik voelde me ook ergens toch eigenlijk niet zo fijn, weet je wel" (een jongere) of "Het was dus zo, dat ik een beetje vermoeid was, ziet u" (een bejaardere).

Winnaars hoor je zelden over hun kwalen klagen.

Een schaker die wint is dus geond of geneest tijdens de partij. Gezonde spelers blijken vaak te winnen en het winnen zelf versnelt het genezingsproces. Vooral het matzetten doet de matzetter in optimale conditie geraken.

De matgezette bekent meestal, dat hij overwerkt en doodziek is.

In 1911 schijnt een schaker, nadat hij zijn partij had opgegeven, zijn tegenstander te hebben gefeliciteerd en hem te hebben gezegd:

"U heeft sterker gespeeld, dan ik" of woorden van geijke strekking. Bovendien moet de man op de vraag of hij hoofdpijn had geantwoord hebben: "Ik voel me uitstekend."

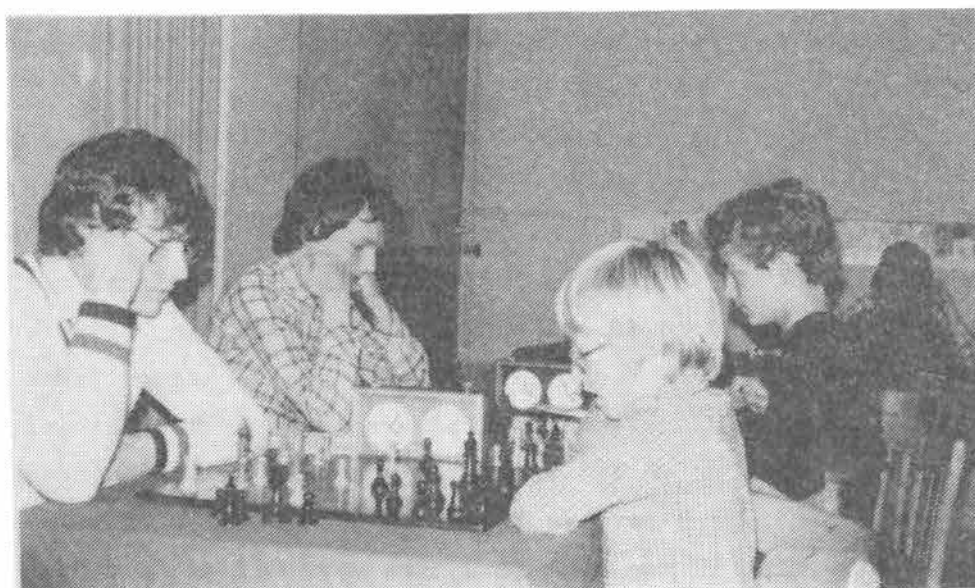
De naam van deze zonderling is onbekend.

Zelfs de gedachte aan een schaakwedstrijd- die immers verloren zou kunnen worden -lijkt sluimerende ziektekiemen te wekken.

De wedstrijdleader weet hoe vóór een bondswedstrijd -vooral voor een uitwedstrijd- velerlei ziekten de rijen der tientalspelers dunnen. Daarom een goede raad (niet duur dus) :

Raadpleeg voor het begin van de winterwedstrijden uw medisch begeleider.

Beter tijdig medisch attest, dan een wedstrijd verprutst.

JEUGD-
LEDEN
AAN
HET
SCHAKEN
5/10-'79

NOG EVEN STOEIEN MET HET VERLEDEN !

In september 1952 werd ik door een klasgenoot van me (ik zat toen in de derde klas van de kweekschool;zo heette dat toen nog) op sleeptouw genomen naar de R.-k.s.r. Ivoren Toren.Het speelzaaltje bevond zich in een schoolgebouw aan de Adriaan Paauwlaan,vlak naast de Christus Koning-kerk.

Dat was nog eens wat anders dan thuis met je broertje en een oude wekker als tijdmeter-stoeien met paarden enz.Hier snoof je de echte schaaksfeer tussen oude rotten als Klappe,Nijhuis,Jacobs,Beye,A.v.d.Plas,Stigter en nog wat andere grootmeesters.Toch was ik gauw opgenomen in het schaakwereldje,nam snel in speelsterkte toe en voelde me een hele Piet,toen ik voor de eerste keer een Bondswedstrijd met het tweede tiental mee mocht doen.Een paar jaar later draaide ik al volop mee in de hoogste groep van de "huishoudelijke".

Het waren de jaren van de matches tussen Botwinnik en Smyslov(1954,1957, 1958).Het tijdperk Tal brak aan,Fischer behaalde zijn grootmeestertitel toen als 15-jarige in 1958.Met "Ivoren Toren" ging het wat minder,althans wat ledenaantal betreft.Er rezen fusiegedachten,er kwamen contacten tussen bestuursleden van R.S.R. en Ivoren Toren,zelf nam ik daar ook actief aan deel en in 1961 was het dan zover.Gezamenlijk trokken we verderop in het pand aan de Schiekade 105. Onze club bloeide als nooit tevoren,we waren sterke promotieklassers,er was activiteit alom.Met veel plezier denk ik aan deze tijd van intensief schaak bedrijven terug,ik was op de dinsdagavond nog actief bij de s.v.Spangen,deed mee aan vele weekend-toernooien,R.S.B.-kampioenschappen,Grote Bondswedstrijden in de zomer-vakantie,het Hoogoventoernooi,kortom ik stond op met schaken en ging ermee naar bed. Bekende namen uit die periode in onze vereniging:Wierks,De Blok,T.Jansen,Lagrand, Bries,Vosselman jr. en sr.,V.d.Plas,Dubois,Brouwer,Nederhand,onze beheerder/koffiebaas Geurts,Diederiks,enfin te veel om op te noemen,o ja nog één:Wijngaarden. De Schakelaar verscheen voor het eerst en die beleefd nu al weer z'n 12e jaargang ! Petrosian vierde zijn wereldtitel met vele remises.

Zelf nam ik in 1965 met een Spangen-vijftal deel aan een internationaal Schaakfestival in Pula (Joegoslavië),een onvergetelijk hoogtepunt in mijn schakersbestaan. Ik ging bij deze gelegenheid wel goed de boot in tegen de Joegoslavische meester Marovic,maar in ons Nederlandje draaide ik op hoofdklasseniveau nog goed mee. In 1967 schaakte ik mijn vrouw van nu,in het echte schaken kwam een beetje de klad,de intensiteit nam wat af en ook voor de vereniging braken magere jaren aan. We verhuisden van Schiekade naar Middellandstraat,daarna naar de Noordsingel, daalden af naar de eerste klasse en op dit moment zijn we dan bij een dieptepunt, maar wie weet breken er spoedig weer vettere tijden aan.Het schaken,in welke vorm dan ook,boeit me nog altijd,maar ik kan uiteraard niet meer die aandacht en die zeeën van tijd opeisen als voorheen.Spaski,Fischer en Karpov behaalden intussen hun wereldtitel,ik droom van een clubkampioenschapje in ons jubileumjaar!. Een driewerf hoera voor ons mooie szaakspel en onze jubilerende vereniging!!

Paul Dekker.

In een periode dat het schaken bij de jeugd meer opgang begon te vinden, heeft onze vereniging een rol van betekenis gespeeld bij de opvang van die jeugd in het verenigingsschaakleven. Dit geldt niet alleen voor de meest recente periode, waarin onze jeugdafdeling ontstond doch wel degelijk ook voor de 60er jaren.

RSB-JEUGD

RSR-Ivoren Toren onttroont Charlois

Van onze schaakmedewerker

ROTTERDAM, 23 dec. — De beslissende wedstrijd om het jeugdkampioenschap van de Rotterdamse Schaakbond tussen Charlois en RSR/Ivoren Toren is met 3—2 gewonnen door RSR/Ivoren Toren, dat dankbaar gebruik maakte van de door de Charlois-jeugd begane zeer ernstige misstappen.

Vorstermans had voor Charlois in één zucht (9 zetten!) de score geopend door Homans te verslaan, 1—0. De Zeeuw wilde voor zijn boezemvriend niet onderdoen en versloeg — ook bijzonder vlot — de RSR-speler Goud, 2—0. Dat zag er niet best uit voor RSR/Ivoren Toren... Charlois had uit de resterende drie partijen slechts één pietepedeutig half puntje nodig om zijn titel te kunnen prolongeren. Daar kwam nog bij dat Van Teeffelen en Scholte van RSR/Ivoren Toren slecht stonden tegen Bij de Vaate en Kleinbloesem. Voor laatstgenoemde was het zelfs een kwestie van „even“ uitmaken... Dat halve puntje voor Charlois zou er ongetwijfeld „slappende“ komen. Immers, de kampioenen van vorig jaar zouden voldoende hebben aan een gelijkspel (2½—2½). Zij „zwoemen“ in de bordpunten: 5 méér dan RSR.

RSR/Ivoren Toren kreeg echter zowaar nog hoop toen Charlois' eerste bordspeler Bij de Vaate een enorme bok schoot, waarna Van Teeffelen er resoluut een einde aan maakte, en vervolgens Van Schaick de Charlois-speler Tromp met een fraai torenoffer „plotseling“ mat zette. 2—2! Er was voor RSR/Ivoren Toren overigens geen redden meer aan. Scholte stond verloren tegen Kleinbloesem, die vermoedelijk te trots was om in deze toestand remise aan te bieden en de Charlois-titel veilig te stellen... Wat hem door zijn captain was opgedragen!

De Charlois-aanhang verstijfde van schrik toen Kleinbloesem in de tijdnood van Scholte volledig faalde en verloor... RSR/Ivoren Toren had met 3—2 gewonnen en was daarmee jeugdkampioen van de Rotterdamse Schaakbond! RSR/Ivoren Toren behaalde 10 matchpunten; alle wedstrijden werden gewonnen. Er werden echter slechts 17 bordpunten gescoord uit 25 partijen. Charlois, de onttroonde kampioen werd tweede met 8 matchpunten en 21 bordpunten. De topscorer van RSR/Ivoren Toren was Van Teeffelen met 4½ uit 5; R. van Schaick 4 uit 4. Topscoorer bij Charlois was Vorstermans met 5 uit 5.

Ook deze wedstrijd had weer geleerd dat men nooit hoeft te wanhopen..

(UIT: DE TIJD/MARSBODE)
DECEMBER 1969

Een verklaring waarom zoveel jeugdige spelers bij onze club kwamen spelen is niet duidelijk te geven. De 1e-teamspeler J. Vosselman van Charlois-Europoort, die bij ons als jeugdspeler "het vak" geleerd heeft, herinnerde zich vooral de plezierige sfeer in de club. Bij het opzetten van de RSB-jeugdvijsftalcompetitie in 1969 was RSR/Ivoren Toren er onmiddellijk bij en veroverde toen al de 2e plaats achter Charlois. Het jaar daarop werd het jeugdvijsftal kampioen en hoe dat lukte kunt u nog eens zien in nevenstaand artikel!

In 1971 en 1972 werd deze grootse prestatie herhaald. De daaropvolgende jaren waren de resultaten minder opzienbarend. Thans beschikt de vereniging echter opnieuw over een bloeiende jeugdafdeling, hetgeen voor de toekomst van de club veel vertrouwen geeft, mede i.v.m. de opvang van jeugd uit de scholen. Dankzij het school-schaak kon deze jeugdafdeling in 1977 ontstaan.

EEN DEEL DER
JEUGDLEDEN

5-10-'79

INTERVIEW: DE GEBR. DUIKER

Voor degenen, die al enigszins vertrouwd zijn met de afdeling jeugdschaak van de jubilaris, zal de naam Eric Duiker niet onbekend in de oren klinken. Afgelopen seizoen werd hij kampioen van de groep met onze sterkste jeugdschakers. Tevens speelde hij al regelmatig een partijtje mee bij de senioren. Verder is ook zijn jongere broer Marco op de jeugdafdeling. Als ik goed geïnformeerd ben, is hij daar trouwens de jongste deelnemer. Al met al reden genoeg om eens nader kennis te maken met deze jeugdschakers.

Beiden vinden het leuk dat ik langs kom; tijdens het gesprek maakt vooral Eric enthousiast van de gelegenheid gebruik om zijn mening over het wel en wee van de schaakvereniging te spuien. Zowel Eric als Marco blijken bewust te denken over de gang van zaken op de vereniging en zouden best meer betrokken willen zijn bij de organisatie dan tot nu toe het geval is

-60-60-60-

Eric is 14 jaar en zit in de 3e klas van de HAVO-afdeling van een scholengemeenschap, Marco, 9 jaar, zit in de 4e klas van de lagere school. Het zijn allebei 'echte' Rotterdammers.

1. Waar hebben jullie het schaken geleerd?

Eric: Op de Jan Prins School begon de heer Tholel, die daar onderwijzer was, met een schaakclubje in zijn 4e klas. Op dat moment zat ik zelf in de 5e klas. Ik vond het erg leuk om daar ook aan mee te doen evenals Marco die toen in de 1e klas zat. De heer Tholel heeft later het initiatief genomen deze schoolschaakclub over te planten naar RSR/IV.Toren. (Een standbeeld voor die man zou toch wel op z'n plaats zijn, WD)

2. Wat betekent het schaakspel voor jullie?

Eric: Gewoon een gezellige vorm van ontspanning. Niet thuis nog eens diep in de boekjes snuffelen, maar op het bord de juiste zet vinden. De competitie is best spannend, je kijkt natuurlijk wel naar wat je concurrenten doen.

Marco: In het begin kon ik er nog heel wat vangen met het herdersmat. Dat lukt nu niet meer zo. (Misschien nog wel tegen wat vergeetachtige senioren, WD)

3. Hebben jullie ook andere hobby's?

Marco: Ik ben een verwoed lezer, ik lees wel 6 boeken per week, uit de bibliotheek. Verder mag ik voor Eric het montage werk voor zijn treinen opknappen, als hij de boel weer eens uit elkaar gehaald heeft.

Eric: Ik doe veel aan sport, vooral fietsen, samen met Wim Terpstra, bijvoorbeeld op en neer naar Utrecht. (oef!) Verder voetbal, tennis, windsurfen. Ook verzamel ik postzegels.

4. Hoe vonden jullie het instructieschaak het afgelopen seizoen?

Marco: Hartstikke leuk, zeker met de afsluiting en uitreiking van het pionnendiploma.

Eric: Erg stimulerend, een goede reden om naar de club te komen. Er moet zeker ook een instructie voor het Torendiploma komen, dan doen we absoluut mee!

5. Hoe denken jullie over de schaakcompetitie op de clubavonden?

Eric: Momenteel niet ideaal. We hebben te weinig tijd om een volledige partij te spelen. Verder loopt er teveel jeugd los rond, dit zijn vooral de spelers van de 2e groep die vaak sneller hun partijen hebben uitgespeeld. Ze kunnen dan beter een tweede partij spelen, misschien kunnen sommige senioren wat eerder komen om een simultaan te geven of gewoon een partijtje met de jeugd te spelen.

6. Hebben jullie ook vrienden in de jeugdgroep, hoe is de sfeer?

Eric: We kunnen prima met elkaar opschieten. De vriendenkring is al ontstaan in het schaakgroepje van meneer Tholel op de lagere school. De gezellige sfeer op de clubavonden is voor mij een belangrijke reden om op de club te komen.

7. Hoe vinden jullie het clubblad?

Zowel Eric als Marco vinden de schakelaar nogal saai. Als je het blad openslaat word je gelijk overvallen met lange rijen namen en adressen, met op de volgende bladzijden het geleuter van de redactie en de voorzitter. De layout moet aantrekkelijker. Kan de inhoudsopgave niet achterin en de jeugdafdeling voorin? Marco ziet graag een moppenhoekje in het blad. (De redactie kan aan de slag! WD)

8. Het spelen in teamverband, wat denken jullie daarvan?

Marco: Voor onze groep komen zulke wedstrijden veel te weinig voor. Ik vind het best leuk om tegen een vreemde uit te komen.

Eric: Het probleem zit natuurlijk ook in het vervoer voor een uitwedstrijd. Zelf vind ik teamwedstrijden best leuk, als het maar weer niet al te serieus toegaat. Zo'n wedstrijd als pas geleden in A'dam (KNSB-jeugdcompetitie-duel) waarbij je voortdurend bestraffend op de vingers bekeken wordt bij elke onverhoedse beweging, dat hoeft voor mij niet.

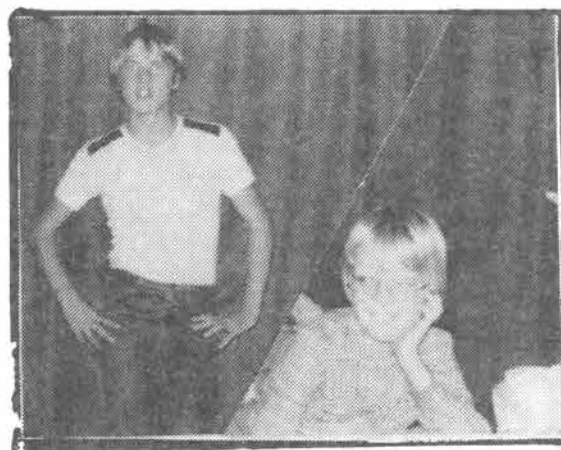
9. Hebben jullie eigen suggesties voor de 60-jarige?

Eric: Meer inspraak voor de jeugd bij de organisatie, zodat ze zich ook meer verantwoordelijk gaan voelen voor het geheel.

Marco: Er moet een ideeënbus komen. Verder lijkt het me leuk om kinderen die uitgespeeld zijn iets voor het clubblad te laten maken. (mij ook, WD)

-W.L.Dobbinga -

ERIC

MARCO

